

BESLUT

2019-09-16

Dnr: 19/00261 och
00284**SAKEN**

SVT Lokala Nyheter Örebro, SVT1 och SVT2, 2019-01-22, kl. 18.33, 19.55 och 21.46, inslag om Örebro Pride; fråga om opartiskhet, saklighet och respekt för privatlivet

BESLUT

Inslagen frias. De strider inte mot kraven på opartiskhet och saklighet eller bestämmelsen om respekt för privatlivet.

INSLAGEN

Inslagen kl. 18.33 och 21.46 var likalydande. I det så kallade löpet sa programledaren följande.

Pridepengar hamnade i arrangörernas privata bolag.

Programledaren påannonserade sedan inslaget enligt följande.

I dag kan SVT Nyheter Örebro avslöja att pengar som var avsedda att gå till föreningen Örebro Pride i själva verket gick till arrangörernas egna bolag.

Samtidigt som inslaget påannonserades visades en elektronisk skylt med texten: ”Örebro Pride – Pengar gick till arrangörerna”. Reportern sa därefter följande.

Föreningen Örebro Pride som arrangerar Pridefestivalen i Örebro har vid upprepade tillfällen anlitat företaget [företagsnamn] för att få hjälp med bland annat sponsorer och fakturering. Och när SVT granskar det här samarbetet så hittar vi dokumentation som visar hur avtalet mellan dessa båda såg ut under 2014. Redovisning som föreningen har skickat in till kommunen visar att [företagsnamn] drog in sponsorintäkter på 256 803 kronor till föreningen under 2014. Av de här pengarna kommer 187 500 kronor i form av ett direkt bidrag från Örebro kommun. Avtalet mellan företaget och föreningen slår även fast att [företagsnamn] ska få en ersättning på 125 000 kronor för det arbete som man lägger ner på Pride. Det betyder alltså att företaget behåller nästan hälften av de insamlade pengarna enligt redovisningen. Men det slutar inte här. Personen som

äger företaget [företagsnamn] heter [A] och är ett före detta kommunalråd i Örebro. Personen som är ordförande i föreningen heter [B] och är dotter till [A]. Och detaljerna i det här upplägget har både fått kritik och väckt starka reaktioner.

Reportern intervjuade en före detta styrelseledamot från Örebro Pride som var kritisk till det beskrivna ekonomiska upplägget.

(Före detta ledamot) – Ärlig talat blir jag så jävla förbannad när jag hör det. Därför att det här är skattemedel som ska gå till att främja HBTQ-personer, en utsatt grupp i samhället [...] och det här är inget som ska hamna i fickan hos någon som sitter och skor sig på det. Jag är engagerad i andra delar av HBTQ-rörelsen så jag vet att pengarna behövs, jag vet att vi hade kunnat göra fantastiskt mycket annat arbete för det, så jag tycker att det är riktigt lumpet.

Reportern berättade att A och B uppgett att de arbetat både dag och kvällstid med att få tag i sponsorer. Därefter intervjuade reportern A och B. Följande sades.

(Reporter) – Så ni känner själva att ni gjort er förtjänta av en viss typ av ersättning. (A) – Men vilket företag vill jobba gratis? Vill du det? Nej, knappast. Det finns det ju ingen som vill göra. Vi har ju bundit upp utav vår egen tid, både [B] och jag.

Intervjun växelklippes med svar från intervjun med den före detta styrelseledamoten.

(Reporter) – Men är det inte rimligt att de får någon form av ekonomisk ersättning för det jobb de lägger på det här. (Före detta ledamot) – Nej, vi är många som arbetar ideellt, alltså i ideella föreningar så kan man ju också välja att anställa personer och då gör man det med gängse förfarande. Man anställer en verksamhetsutvecklare eller man har en arvoderad ordförande eller någonting sådant. Men det är ju absolut inte så att personer som är engagerade i ideella föreningar ska söka skattemedel och ta det själva.

Reportern intervjuade A och B igen och följande sades.

(A) – För det första är det ju inte bara en ersättning för allt arbete med att få fram sponsorer. Utan det har också legat andra kostnader i den här ersättningen. Exempelvis tillhandahållande av lokal för Prideverksamheten. (Reporter) – Men det står inte specificerat i avtalet. (A) – Det är korrekt, [...] och minnet är inte alldeles hundra procent när det gäller vad som hände 2014, men jag vet att den här frågan väckte vi med styrelsen och sa att vi kan lösa det här. Och vi har fått ut kanske 20 000–30 000 utav de där beloppen som du nämnde för en ersättning. Och vi har jobbat med sponsorer i ungefär ett halvår. (Reporter) – Om man bara ser till de sponsorintäkter som listas här så är ju det dock inte jättemånga. Här är det ju ett 15-tal ungefär sponsorintäkter som har kommit in. (A) – Det stämmer. Du tycker att det är för lite? (Reporter) – Nej, men jag tänkte att du sa att man hade jobbat ett halvår med att få tag på sponsorer. (A) – Jo, men det gör man ju, det är ju inte alla man får ja ifrån heller. (Reportern) – Samtidigt kan [B] förstå att vissa betraktar avtalet mellan föreningen och mammans bolag som en uppenbar jävssituation. (B) – Ja, absolut det kan jag ju se men jag har ju försökt att ställa mig utanför just den här diskussionen kring [företagsnamn] så gott jag har kunnat. Och låtit mina styrelsekollegor mycket diskutera den biten själva och vad jag har förstått då så har de kommit fram till att det är det här de vill göra. (A) – Jag tror att alla örebroare som varit med i någon del i

Örebro Pride har sett vad vi har levererat och det borde ju vara resultaten som räknas också kan jag tycka.

Inslaget kl. 19.55 innehöll material från de ovan beskrivna inslagen, men var kortare. I inslaget medverkade A och B och fick bemöta kritiken om att allmänna medel gått från Örebro Pride till det aktuella bolaget.

ANMÄLNINGARNA

Inslagen är anmälda av bland annat A och B. A och B anför i huvudsak följande.

Några dagar innan det aktuella reportaget sändes blev anmälarna kontaktade av Sveriges Television AB (SVT) som ville ha allmänna kommentarer kring de anonyma synpunkterna och den ekonomiska relationen mellan föreningen och det aktuella bolaget. Anmälarna bad om specifika uppgifter de kunde bemöta men fick inget konkret svar. Det enda ekonomiska dokument som presenterades för anmälarna var ett dokument från en sjuårig verksamhetsperiod som ryckts ur sitt sammanhang. Det hör till saken att ingen kunnat påpeka något fel eller avtalsbrott som anmälarna skulle ha begått.

Om SVT hade velat utföra en seriös och något sånär komplett granskning hade man bara behövt vänta på ytterligare underlag från anmälaren. Anmälarna fick SVT:s svar att de var nöjda med sitt underlag men att om de inom ett och ett halvt dygn kunde få ytterligare dokument kunde de ta hänsyn till dem. Det var inte möjligt. Anmälarna har heltidsjobb och revisionsbyrå som gjort en oberoende granskning hade ingen möjlighet att hinna presentera materialet på 36 timmar. SVT satte en tidsram som anmälarna inte kunde påverka och gjorde det trots att det inte ur någon synvinkel var bråttom att publicera eller att man hade någon deadline man var tvungen att ta hänsyn till. Man skulle – med ett enskilt dokument och ett anonymt vittne i sändning – publicera en partsinlaga med vinkel satt utan hänsyn till verkligheten.

SVT:s illa underbyggda publicering har så här långt delats fler än 500 gånger i homofobiska och högerextrema grupper på sociala medier. Flera personer från Prides styrelser har skickat mejl, ringt med mera för att ge sin bild av Örebro Prides arbete, en bild som är helt annorlunda, men har inte blivit kontaktade av SVT.

A och B anser att inslagen var kränkande för dem.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SVT anser att inslagen överensstämmer med kraven på opartiskhet och saklighet samt bestämmelsen om respekt för privatlivet. SVT anför i huvudsak följande.

Opartiskhet

Två parter fick kritik i det anmälda inslaget. Den ena var B som är, och under många år har varit, ordförande i föreningen Örebro Pride och den andra parten var A som tillsammans med B varit initiativtagare till festivalen. Tillsammans driver de det aktuella företaget som varit medarrangör under Örebro Pride. Båda parterna fick bemöta den kritik som riktades mot dem av en tidigare styrelseledamot. De fick också bemöta den fakta som presenterades i de respektive inslagen.

Saklighet

Uppgifterna i inslagen är hämtade ur föreningen Örebro Prides ansökan och redovisning av hur kommunbidraget användes i genomförandet av festivalen år 2014. Redaktionen har kontrollerat transaktionerna och i samband med det upptäckt att pengarna betalades ut till det aktuella företaget. Fakturan från bolaget innehåller utöver det beviljade bidraget även en momsats, vilket redovisades i inslaget. Uppgifterna var relevanta för publiceringen eftersom inslaget handlade om hur bolaget, och en förening, använde de skattepengar som beviljades för att anordna Örebro Pride och hur stor ersättning företaget tog ut.

SVT vill poängtera att anmälaren hade två dagar på sig att inkomma med eventuellt ytterligare underlag. Efter publiceringen mejlade bolaget ett Excel-ark till redaktionen och meddelade att det bygger på uppgifter från deras revisionsbyrå. Enligt dessa uppgifter ska bolaget i snitt ha tagit ut ungefär 25 000 kronor per år för sitt arbete med Pride, vilket var den summa som A hade presenterat i det anmälda inslaget.

Respekt för privatlivet

Uppgifterna och kritiken som publicerades var kopplade till B:s roll som styrelseordförande i Örebro Pride och A:s roll som ägare av det aktuella företaget. SVT anser att det var relevant att publicera uppgifterna och kritiken i inslaget. De uppgifter som publicerades innehöll inga brottsmisstankar. Både A och B ställde upp på en intervju för att kommentera kritiken och ge sin syn.

B har som styrelseordförande i Örebro Pride under många års tid valt att på olika sätt medverka i både tv- och radioprogram, tidningar och sociala medier som företrädare för föreningen. Uppgifterna som publicerades handlade om hur en förening, och bolaget, använt det skattebidrag som beviljades och B var intervjuad som företrädare för föreningen. Släktskapet med A var relevant att ta upp då det skulle kunna uppfattas som en jävsituation.

A är en välkänd person i media efter mångårigt arbete som kommunalråd i Örebro innan hon lämnade sitt uppdrag. Därefter har hon fortsatt figurerat i lokal media, både i egenskap av företagare och initiativtagare till Örebro Pride.

Uppgifterna som publicerades handlade om vad ett företag tagit ut för ersättning från en förening för att hjälpa till att genomföra ett arrangemang med stort lokalt allmänt intresse, där en del av ersättningen varit skattefinansierad.

ANMÄLARNAS KOMMENTAR

A och B anför i huvudsak följande.

Anmälarna fick inte två dagar på sig att ta fram redovisningen som krävdes, utan en och en halv dag, och det gällande då sju års redovisning som skulle sammanfattas. Hade SVT inväntat denna redovisning hade de själva kommit fram till att deras avslöjande inte var ett avslöjande eftersom företaget har följt det avtal som Örebro Pride och bolaget kommit överens om.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SVT ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet). Kravet på opartiskhet innebär enligt granskningsnämndens praxis att om allvarlig kritik riktas mot en klart utpekad part ska den kritiserade få bemöta eller kommentera kritiken. Som regel ska detta ske i samma program eller inslag.

Av betydelse för bedömningen är också bestämmelsen om att SVT ska stimulera till debatt, kommentera och belysa händelser och skeenden samt granska myndigheter, organisationer och företag som har inflytande på beslut som rör medborgarna (8 § i sändningstillståndet). Dessa skyldigheter innebär enligt nämndens praxis att ett program eller inslag kan ha en kritisk infallsvinkel utan att strida mot kravet på opartiskhet.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

SVT ska respektera den enskildes privatliv i programverksamheten om inte ett oavvisligt allmänt intresse kräver annat (12 § i sändningstillståndet). Bestämmelsen är avsedd att ge skydd för den personliga integriteten. Den tillämpas även i fall med namnpublicering vid brott eller misstanke om brott.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Opartiskhet och saklighet

Det förhållandet att inslagen handlade om A och B samt den ekonomiska relationen mellan Örebro Pride och det aktuella företaget innebär inte i sig att

inslagen strider mot kravet på opartiskhet. Granskningsnämnden, som konstaterar att A och B gavs stort utrymme att bemöta den kritik som riktades mot dem i inslagen och de uppgifter som presenterades, kan inte heller finna att inslagen i övrigt strider mot detta krav. Det anmälarna anfört utgör enligt nämndens mening inte grund för slutsatsen att sändningen av inslagen står i strid med kravet på saklighet.

Respekt för privatlivet

Med hänsyn till att kritiken var kopplad till B:s roll som styrelseordförande i Örebro Pride och A:s roll som ägare av det aktuella bolaget samt att inslagen bland annat handlade om användandet av allmänna medel, får det uppkomna intrånget i A:s och B:s privatliv anses ha krävts av ett oavvisligt allmänt intresse. Inslagen strider därför inte mot bestämmelsen om respekt för privatlivet.

Övrigt

Det ingår inte i nämndens uppgifter att pröva omständigheterna kring tillkomsten av ett program eller inslag. Anmälarnas kritik i denna del lämnas därför utan åtgärd.

Detta beslut har fattats av Dag Mattsson, Clas Barkman, Berivan Yildiz, Bo-Erik Gyberg, Gunnar Springfeldt och Kristina Åberg efter föredragning av Rasmus Gedda.

På granskningsnämndens vägnar

Dag Mattsson

Rasmus Gedda

Originalhandlingar med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.